

BIBLIOTEKA

Zakł. Nar. im. Ossolińskich

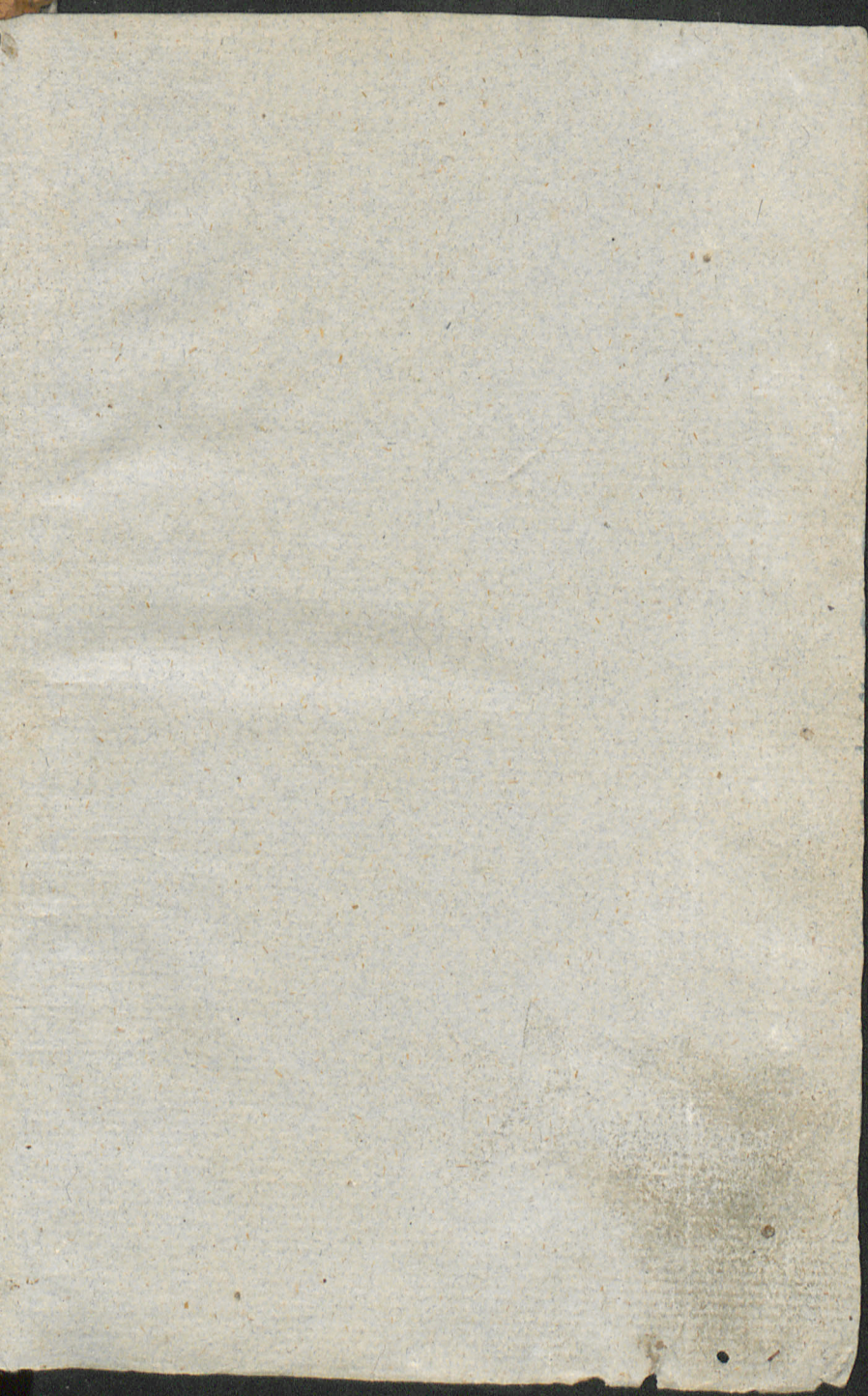
Cz. 230. D.

1793

Nr. 53-78

X LIX C 35

Sept 1836

KORRESPONDENT—KRAIOWY Y ZAGRANICZNY.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Z Grodna. Seffya Seymowa 7ma dnia 24. Czerwca
w Poniedziałek.

Za przybyciem do Izby Senatorskiej Króla Jmci, JI Tyszkiewicz Marsz: W. Lit: zaprasza JPP. Arbitrow następnego. Po wyjściu tych dał głos JP. Marszałkowskiemu: który wspomniawszy klęski na kraj przygotowane, potrzeby Tronu, niedostatek skarbu, i innych rzeczy nadto ważne, iż to wszystko pobudką być dośpieszniejszego ujęcia się pracy, i najspieszniejszego ułatwienia interesów publicznych być powinno, dąsi, iż na rozkaz Stanów seym: komunikowanie Nt Ministrom zagranicznym zostało uskutecznione. Wczym do JPP. Pieczętarzy o uwiadomienie odwzajemnie się. Sam zaś oświadcza, iż ma sobie podane dwie Noty do łaski, przez Ministrów dworu Petersburskiego i Berlińskiego na dniu dzisiejszym podpisane, i tych czytanie JP. Sekretarzowi zleca. Xże Kanclerz Kor: o dopełnionym zleceniu, Stanom donosi. JP. Sekretarz tłumaczenie noty przez JP. de Sievers podanej w następujących słowach czyta:

NOTA POSŁA ROSSYISKIEGO.

Niżej podpisany extra-ordynaryjny i Pełnomocny W. Ks. odebrał Odpowiedź na Notę swoją dnia 19. Czerwca, którą Stany na Sejm Skonfederowany zgromadzone, idziły za rzecz potrzebną dać mu przez JWW. Pieczętarzów, kwapi się odpowiedzieć, iż podług Instrukcyi wyrażonych i zamiarów nieodmiennych N. Imperatorowej Jmci onarchini swojej, nie może wnieść żadnego rozstrząśnienia przedłużającego, względem celu Deklaracyi obydwóch Dworów sprzymierzonych dnia 29. Kwietnia, od którego to celu awiała spokojność i uszczęśliwienie przyszłe Rzpltey. Z tego powodu niżej podpisany, widzi siebie przymuszonym

Eee

7.874

62-230-10/3

żądać powtórnie od Stanów na Sejm zgromadzonych wyznaczenia, bez żadney dalszey odwłoki, Delegacyi rekwirowanej, mocą dostateczną opatrzoney, końcem wniścia w negocyacyą i zawarcia Traktatu ostatecznego, podług wyraźney treści Deklaracyi wzmiankowanej, iako też Noty dnia 19 Mca bieżącego podaney, nowe odwłoki pomnożyłyby ieszczę uciążliwość terażnieyszego Rzpltey położenia i oddaliłyby układy tak wielce potrzebne ku przywróceniu przez Formę Rządu zbawienną ufzczęśliwienia Narodu. Niżey podpisany nieomieszka donieść natychmiast Nayiaś: swoiey Monarchini, o wzmiankowanej Stanów na Sejm zgromadzonych odpowiedzi. Nayiaś: Imperatorowa Jmść dostrzeże w niey bez wątpienia z nayżywszym uczuciem wyrazy przyjaźni szczerości Stanów Rzpltey względem siebie. Niżey podpisany poczytuje sobie umocowanym do zapewnienia wczesnego Prześwietnych na Sejm zgromadzonych Stanów o stałej przyjaźni i przychylności Nayiaś: swoiey Monarchini. — Działo się w Grodnie dnia 12 Czerwca 1793. R.
JAKOB SIEVERS.

Czyta potym P. Sekretarz tłumaczenie Noty przez JP. de Buchholtz podaney, w następujących wyrazach:

NOTA POSŁA PRUSKIEGO.

Niżey podpisany Posel extra-ordynaryiny i Minister Pełnomocny N. Króla Jmci Pruskiego odebrawszy odpowiedź, którą Stany na Sejmie Konfederacyi zgromadzone, osądziły potrzebą, oddania mu przez JW. Kanclerzów pod datą 23. bieżącego, wraz z kopią tey, która pod tąż datą JW. JP. Ambasadorowi Rosyjskiemu oddaną została; mi honor odpowiedzieć, iż stosownie do wyraźnych Instrukcyj i nieodmiennych zamiarów Króla Pana swego i jego Alliantki N. Imperator: Jmci wszech Rosyi, nie może wchodzić w żadne iakiezkolwiek bądź roztrząsanie obiektu zobowiązanej Deklaracyi dwóch sprzymierzonych Dworów datowanej dnia 9. Kwietnia ostatecznego, od którego szczęście i spokojność przyszła N- Rzpltey Polskiej zawisły.

Niżey podpisany widzi się przeto przymuszonym, powtórnie nalegać u zgromadzonych na Sejmie Stanów, aże by bez zwłoki wyznaczyły żadaną Delegacyą, opatrzoną dostatecznym Pełnomocnictwem, dla zaczęcia Negocyacyi i ukończenia Traktatu finalnego podług osnowy wspomnionej Deklaracyi Noty pod dniem 19. bieżącego miesiąca podaney.

Nowe zwłoki nie mogą iak tylko przykrzeyszym uczynić położenie terażnieysze Rzpltey i oddaliłyby urządzenia

tak potrzebne, dla odżywienia przez Formę Rządu zbawien-
nego, uszczęśliwienie Narodu.

Nakoniec niżej podpisany niezaniedba przestać natych-
miast Królowi Panu swemu odpowiedzi, którą od Stanów
odebrał, i niewątpi bynajmniej, iż N. Król Jmć Pruski po
zawarcu ostatecznym przełożonych układów, nie opuści za-
danej okazji, w którejby mógł przekonać N. Króla Jmci i
N. Rzęplą Polską o przyjaźni swojej i chęci, którą ma u-
trzymywania zawsze między dwoma sąsiedzkimi Dworami
związków dobrej harmonii i doskonałej jedności. — W Gro-
dzie dnia 24. Czerwca 1795. Roku,

DE BUCHHOLTZ.

JP. Kimbar Upitski doradza przysięgę na nieodstą-
pienie żadney części kraiu. JP. Bleszyński Sandom:
imieniem Wdztwa swojego czyni J. K. Mci uszano-
wanie; uskarża się na ciosy przeciwne. Mimo
to jednak, gdzie idzie o cnotę i miłość Ojczyzny,
tam z największą odwagą przeciwko wszelkim isć
przedsiębierze zamachom, a do materyi toczącej się
dwa formuie zapytania: *Amo*. Co za potrzeba wy-
znaczenia Delegacyi? i z jaką mocą? *zdo*. W ia-
kiey potrzebie to traktować przeznaczylibyśmy, gdy
w Notach z żądaniem Delegacyi, podanych, żadnych
pretensyow do zabranych Prowincyow niewidziemy
wymierzonych? Odwołuje się do instrukcyi, i na mo-
cy Traktatu 1775. przeciwko wyznaczenia Delega-
cyi i ratyfikacyi oświadcza się. Żąda nakoniec, aby
podług projektu przez JP. Jankowskiego Sandom: po-
danego, Posłowie do Dworów zagranicznych, a oso-
bliwie do N. Imperatorowey Jmci z przełożeniem in-
teressu wyffani byli, i J. K. Mość o nominacyą osób
na to poselsstwo prosi.

JP. Młodzianowski Rożań: wylicza, iż dobrowolne
ofiary rewolucyą domową i bankructwa Bankierow,
ciągle po sobie następujące klęski, zdają się być u-
myslnie dla wyniszczenia kraiu zrzadzone; w tym
jednak smutnym nieszczęściu zbiegu, inney ratowania
się niewidzi drogi nad trzymanie się rady J. K. Mci,
o której udział prosi. — JP. Piński wspomniawszy

środkie hasło dawnego Seymu: *Naród z Królem, a Król z Narodem*, najsukuteczniejszą sądzi być determinacją, aby w miejscu żądanej ratyfikowania rozbioru kraju Delegacyi, proponować N. Imperator: Traktat uniowy wieczny, choćby zaprzysiężony przez Koronę i Litwę. Oddawszy sprawiedliwość sentymentom JP. Ambassadors spodziewa się, że taki krok zaprzeczony nie będzie przez iego, owšem zostanie poparty.

JP. *Kunicki Chelmski* Imieniem Powiatu swego oświadczywszy J. K. Mci uszanowanie, wyraża, iż nie potrzebnie wymagają po nas formalności przeciwny przysiędze i prawd. Popiera zdanie JP. *Pińskiego* z warunkiem, aby podobna odezwa Traktatu Uniowego nie była proponowana dworowi *Berlińskiemu*. Prosi o limitę Seymu z oświadczeniem, iż na wyznaczenie Delegacyi nie pozwoli.

JP. *Wilamowski Zakroczymski* powiada czy być upór, gdzie nie ma mocy. Dowody tey prawdy mamy w roku 1768. gdy upornych Senatorow z pod boku Króla wzięto, a zatym doradza traktowanie z dworem *Petersburskim* i podług obnowy instrukcyi swojej życzy odstąpić wziętych Prowincyi dla ocalenia pozostałych.

JP. *Alexandrowicz Lidzki* nieodstępnie iść za radą J. K. Mci oświadcza się. — JP. *Rokossowski Belzki* złożywszy imieniem Wdztwa swiego oświadczenie J. K. Mci, doradza wynalezienie najsukuteczniejszych środków ułożenia się z Nasyas: Imper: Jmcią. — JP. *Karski Płocki* przypomina zapadłe na dniu onegdzyszym prawo komunikowania Not wszystkim Ministrom zagranicznym, i popiera projekt JP. *Jankowskiego Sandom:* wysłania Posłow do Dworów zagranicznych. — JP. *Białozor Zmudzki* mówiąc przeciwko Delegacyi, dla namyslenia się żąda limity Seymu. — JP. *Gójski Wileń:* przywodzi rady J. K. Mci względem łączenia się z Nasyas: Imper: Jmci, od której odstąpienie uważa być przyczyną podwójkrotnego rozbio-

ru kraiu. Prosi o uczynienie odezwy do Nayaś: Imperator: a innego oporu czynić nie życzę.

JP. *Bońkowski* Płocki mówi: Cnota nie ma obawy, boiażń zbrodni tylko towarzyszyć zwykła. Powsta-
ie przeciwko Delegacyi, i prosi o podniesienie projektu
JP. *Jankowski* Sandom:

Król *Śmć* pochwała gorliwie mówione głosy, iako
do uszczęśliwienia Oyczyzny zmierzające, i mówi:
*Uważałem słowa JP. Alexandrowicza Lidzkiego, iż po-
tomność sądzić mię będzie z moich czynności i postępów;
dziękuję mu za przypomnienie tego, co zawsze miałem w
pamięci. Znam, iż żaden interes osobisty mną niewła-
dał, nic mię nieustraszy, i zawsze z dobrze myślącemi
łączyć się będę.*

JP. *Ożarowski* Kasztelan Woynicki opisuie smutne o-
koliczności kraiu, daley mówi: *Nie widzę nic nam
zostawionego, iak albo zupełną nieczynność, albo roztropne
traktowanie. Pierwsze jest nie przyzwolitym, drugie ko-
niecznym, które choć wodległym czasem nadgrodzonemi szkody
nasze uczyni,*

JP. Maszałek seym: doradza użycie nayrychleysze
śposobów śrzodkujących między naszą powinnością,
a żądaniem Dworów, i pyta się o determinacyą: czy-
li ma być wyznaczona Delegacya? czyli nie?

JX. *Skarszewski* Biskup Chelmski: uważa pierwszy roz-
bior kraiu pod podobieństwem drzewa, któremu ga-
łęzie odcięto, terażniejszy pniem tylko pozostałym,
a przyczyną tego uważa być niezgodę, nierząd i
ambicyą. Idąc za przyłęgą Konfederacyi, staie prze-
ciwko oddziałowi. Przyłęgę zaś przez zajętych kor-
donem Obywateli wykonaną, tyle tylko rozumie wa-
żną, ile my ich od pierwfzey uwolniemy. I w miey-
scu wyznaczenia Delegacyi radzi bardziley referencyą
do Dworów zagranicznych, a nayszczególniey do
Nayaś: Imperatorowy.

JP. *Buchowiecki* Brzeński Lit: oświadczywszy Trono-
wi od Wdztwa swego uszanowanie, w materyi De-
legacyi, deliberacyi żąda.—JP. *Zaluski* Sandom: mówi

za wyznaczeniem Delegacyi. — JP. *Plichta* Rawski łączyć się z Królem oświadcza, prosi o odezwę do N. Imper: i na Delegacyą niepozwalając popiera projekt JP. *Jankowskiego Sandom:*

JP. *Walentynowicz Witkomirski* oświadczywszy od Pttu swego Tronowi uszanowanie, prosi za projektem JP. *Jankowskiego Sandom:* — JP. *Kossakowski* Krakowski żąda, aby potąd do Delegacyi nieprzystępowano, pókad odpowiedź od Ministrów zagranicznych, zwłazcza Dworu *Wiedeńskiego*, iako gwarantującego całość granic, nie nastąpi. Cała prawie Izba woła za projektem JP. *Jankowskiego Sandom:*

Xże Kanclerz Kor: daie do przeczytania P. Sekretarzowi Noty komunikowane Ministróm zagranicznym tu przytomnym przez siebie i JP. Podkanclerzego Koron: podpisane. (*Te były w przeszłym Dodatku Korrespondenta pod Sessyą 6tą.*) Czyta P. Sekretarz Noty, po których przeczytaniu tenże Xże Kanclerz Koron: uwiadamia o podaney Nocie odpowiedniej Ministra *Angielskiego*. Cała Izba przeczytania iey żąda. JP. Sekretarz czyta:

NOTA POSŁA ANGIELSKIEGO.

Niżej podpisany iak najczuley przyjął attencyą *J. O. Xiążęcia Sułkowskiego*, i *J. W. Hrabiego Platera* w przestaniu sobie komunikacyi Not Urzędowych, i odpowiednich, podług wyroku w tej mierze Króla *Jmości i Seymu wypadłego*, którą otrzymał, i nie wątpi bynajmniej, aby takowa komunikacya (nayszczególniej w momencie tak interesującym iak iest terażniejszy, nie była przyjęta za dowód przekonujący dyspozycyi przyjaznych i ufności Króla *Jmości i Rzeczypospolitey Polskiej*, względem Dworu *W. Brytanii*,
Dan w Grodnie d. 24. Junij 1765

(podpis) WILLIAM GARDINER.

Minister pełnomocny Króla *Jmci W. Brytanii*.

JP. *Krasnodębski Liwski* w głosie swym powstaie przeciwko Delegacyi i podniesienia projektu JP. *Jankowskiego* żąda. — JP. *Chodzko Oszmian:* mówi podobnie i przeciwko Delegacyi, i za projektem JP. *Jankowskiego Sandomir:*

JP. Marzalek seym: żąda, aby obok projektu JP. Sandomirskiego projekt jego mógł być przeczytany. P. Sekretarz projekt JP. Sandomir: (który był w przeszłym Numerze 52. Korrespondencji wydrukowany na karcie 1041.) czyta. Potym tenże JP. Sekretarz projekt zgi JP. Marzalka seym: w następnych wyrazach ogłasza:

Ponieważ okoliczności przynaglające wymagają do traktowania z JW. Ambasadorem Rosyjskim, i PoSTEM Pruskim podług Plenipotencji, która iey daną będzie; zaczym tej Delegacyi Ustanowienie sądziemy bydz za rzecz potrzebną.

JP. Goliński Czern: żąda podług przyięgi JP. Marzalka seym: decyzji projektu przeczytanego. — JP. Marzalek seym: przyłącza swoje uwagi, iż projekt determinujący nie powinien być decydowany wprzód, póki mieć nie będziemy zapewnienia, że od tych Dwo ów Poślowie zostaną przyięci. JP. Narbutt Lidzki żąda zapytania, czyli tego projektu ma być decyzya, albo nie? Uważa go iak od 3ch dni podanym, przeto iuż wyszłym z deliberacyi — JP. Marsz: seym: oświadcza, iż deliberacya bez kommunikacyi bydz nie może, a zatym każe go wprzód rozdrukować i rozdać. JP. Skarżyński Wołyński mówi mocno za decyzyą nieodwłócną projektu. JP. Marsz: seym: w dwoiakim żądaniu Izby za decyzyą nieodwłócną, a o deliberacyą względem projektu, rady J.K. Mci wzywa.

JP. Godaczewski Trocki czyta 1768. Roku Konstytucyą i do tego przypadku ją stosuje. — JP. Ankiewicz Krakcwski mówi: *Ze deliberacya wyszła co do formalności, ale iey żąda z ważnieyszych daleko przyczyn. Imo. Ze ten projekt ma za obiekt interessu Politycznego decyzyą. Zdo. Iż ieszcze dotąd GPP. Pieczętarze podług woli Seymujących Stanow niedoniesli Izbie o stanie interessoiw. Takowym wnioskowi sprzeciwiaią się niektórzy.*

JP. Ankiewicz wraz z innemi powtórnie nalega o zafolwowanie sessyi dla odłożenia projektu. JP. Kariski Płocki: *Pokąd iesteśmy wolni, potąd wszyscy radzimy. Nieustąpię z Izby, aż projekt zadecydowany*

zostanie. JP. *Służewski* Sandomir: prosi Króla Imci, aby seffyi przed decyzją projektu nie solwował.

IP. Marzałek seym: przychyła się do opinii IP. *Ankwicza* Krakow: Okoliczność projektem zaięta nazywa nadzwyczajną, i przed decyzją onego sądzi być potrzebne negocyacye, i porozumienia się, oraz prosi o złączenie się z zdaniem chcących deliberacyi.

IP. *Młodzianowski* Rożań: Gdy szła wątpliwość o przyśięgę Marsz: seym: czyli ią podług prawa, czyli podług przepisu Konfederacyi wykonać powinien, po dwu dniowey sprzeczce powiedziano nam, iż decydować sami nie możemy, nie mając Marzałka, gdy jesteśmy *in passivitate*, teraz podobny środek służyć nam nie może, gdyż jesteśmy *in arbitrio*, a zatem iakośmy *Activi*, mamy wolność środków w prawie przepisanego użycia, i proszę o uformowanie projektu, czy ma iść projekt w decyzją, czyli w deliberacyą?

Następnie IPanu Marzałkowi seym: zarzut względem obowiązkow przyśięgi o wstrzymaną decyzją projektu. — IP. Marsz: seym: odpowiadając tłumaczy się, iż zawsze posłuszny woli Seym: i w tym razie niepostępuje przeciwko prawu, gdy w dwojakim, a sprzecznym osób żądaniu, skwapliwy nie jest w determinacyi, oraz powtarza swą opinią względem tego projektu tylekroć pierwey powtórzoną, oraz prosi Króla Imci o nakłonienie zdań rozróżnionych do jedności.

Krol *Symc* radzi roztrząsnąć tę kwestyą przez zadecydowanie propozycyi: Czyli projekt ma iść do decyzji? czyli nie? IP. *Ankwicz* Krakowski radzi bardzo uformowanie propozycyi wprost: Czyli ma być decydowany? albo nie? Pytanie zaś o deliberacyą sądzi być nieprawne. — IP. *Grodzicki* Krakowski staając przeciwko wnioskowi IP. *Ankwicza*, używa świadectwa powiedzianych słów IPana Marz: seym: który oznaymił projekt ten być od 3ch dni podany, a zatem decydować się był powinien. IPan *Zaluski* San-

domirski dla porozumienia się lepszego, żąda solwowania sessyi.

Król Jmć mówi: *Zawsze starałem się okazać, iż ani przywłaszczając sobie prawa, ani wyższym być nad prawo niechcę. Przeczytane prawo przez JP. Godaczewskiego Trockiego jest nam skazówką. Znam ja to, iż mam prawo solwowania sessyi, ale mam i tę delikatność, iż słysząc większą część Izby żądającą decyzji, niewidzę innego środka nad uformowanie propozycji, czyli projekt mając do decyzji? czyli do deliberacji?*

IP. Ożarowski Kaszt: Woynicki mówi za zdaniem IP. Ankwicza. IP. Marsz: seym: łączy się z opinią IP. Ożarowskiego, i znowu prosi u N. PANA, iżby chciał przyczynić się za zdaniem żądających deliberacji.

IP. Skarżyński Łomżyński dziękuje Królowi Jmci za zachowaną delikatność względem dwolako decydujących osób; a zatym spór takowy najkuteczniej sądzi być roztrząśnionym większością zdań. Uważa kancelaryą być winną, za nierozdrukowanie i nierozdanie od 3ch dni podanego projektu, i o decyzję onego domawia się.

Król Jmć żąda, aby IP. Sekretarz prawo przeczytał w głos na środku Izby dla dokładnego uważania i zrozumienia. Czyta IP. Sekretarz prawo przez IP. Godaczewskiego Trockiego cytowane. Po przeczytaniu IP. Marsz: seym: tłumaczy to prawo być stosownym do wniosku IP. Kaszt: Woyn: i innych żądających deliberacji, dla nierozdrukowanego według wyrazów prawa projektu.

Król Jmć zwołałszy Ministerium, czyta sam prawo i oświadcza, iż lubo w tym punkcie niedość jasnym one być widzi, przecież dla nie dania przykładu, aby inne projekta duże pamięcią obiać się niemogące bez rozdania pod decyzją wciskać się nie miały mocy, projekt niniejszy mogący być decydowanym wstrzymuje. I sessyą do dnia następującego na godzinę zwyczajną zafolwować zleca.

Sessya Seymowa 3ma dnia 25. Czerwca we Wtorek.

Za przybyciem J. K. Mci JP. Marsz: Lit: JPP. Arbitrow zaprasza na ustep. Wychodzą. Daie głos JP. Marszałkowi seym: Ten w głosie swym opisawszy sytuacją klęsk Oyczyzny, zagaia sessyą od uwiadomienia, iż oddane są Jmć Panom Kanclerzom Noty trzy od Dworów Zagranicznych. Xże Kanclerz oświadcza, iż podane są Noty od JX. Nuncyusza Stolicy Apostolskiej, tudzież od Posłow Dworow Cesarzkiego i Szwedzkiego. JP. Sekretarz Notę od JX. Nuncyusza czyta.

NOTA NUNCYUSZA RZYMSKIEGO.

Niżey podpisany Nuncyusz Stolicy Apostolskiej, ma honor podziękować JO. Kanclerzowi Kor. i JW. Podkanclerzemu Lit: za komunikacyą przyłączonych przy Nocie swey pod dniem 23. presentis papierow; Niżey podpisany będzie miał za naysciślejszą powinność przestać one swemu Dworowi. Sentymenta Oyca S, i iego przyjaźne Dyspozycye względem Najiaś: Rzeczypospolitey, są nadto znaiome, ażeby w tey mierze niżey podpisany miał co dodać.

Dan w Grodnie dnia 25. Junii 1793.

(podpis) Ferdynand Arcy-Biskup Kartageński.

Potym Czyta od JP. de Caché Ministra Cesarzkiego.

NOTA POSŁA CESARSKIEGO.

Niżey podpisany, sprawujący interessa Najiaś: Cesarza i Króla, odebrawszy urzędową komunikacyą Not dnia 19. tego Miesiaca, Stanom Zgromadzonem na Seymie oddanych przez JW. Pośta Wielkiego Rosyjskiego, i JW. JP. Ministra Pruskiego, iako i odpowiedzi, które nań dane zostały, śpieszy upewnić JO. Xcia Jmci Sułkowskiego Kanclerza W. Kor: i JP. Platera Podkanclerzego Lit: iż w tym momencie już postarał się, aby uwiadomić Dwor swój o tych ważnych okolicznościach.

Dan w Grodnie dnia 24. Czerwca 1763.

(podpis) De Caché.

Naostatek JP. de Toll Ministra Szwedzkiego.

NOTA POSŁA SZWEDZKIEGO.

Niżey podpisany, Posel extraordynaryiny, i Minister Pełnomocny Najiaś: Króla Jmci Szwedzkiego, ma honor oświadczyć, iako odebrał dzisiay Notę pod dniem 23. bieżą-

cego Mca datowana, i podpisana od JW. Xcia Sulkowskiego Kanclerza W. Kor: i Hrabiego Platera Podkanclerzego Lit: wraz z Notami od J. J. WW. Pošta Wielkiego Rosyjskiego. i Ministra Pełnomocnego Pruskiego pod dniem 19. bieżącego, podanemi z odpowiedziami na nie z zlecenia Nayaśn: Króla Jmci, i Stanow Nayaśn: Rzpłtey Zgromadzonych na Seymie danemi.

Nizey podpisany niezaniedba referować Dworowi swojemu iak nayprędzey pisma wzywz wyrażone, iako nowy dowód przyjaźni Nayaśn: Króla Jmci, i Nayaśn: Rzpłtey.

Dan w Grodnie dnia 24. Czerwca 1793.

(Podpis) De TOLL.

JP. Gosławski Sandom: oświadczywszy od Woiewództwa swego uszanowanie Tronowi, mówi mocno przeciwko wyznaczeniu Delegacyi, popiera projekt JP. Jankowskiego Sandom: i o decyzyą onego natychmiast profi. JP. Szydłowski Płocki podobnież oświadczywszy uszanowanie tronowi, w głosie swym przeciwko Delegacyi i za projektem JP. Sandom: obstaie. JP. Suchodolski Kafztelan Smol: dowodzi potrzebę wyffania Posłow, a przeciwnie ważnemi uwagami odradza wyznaczenie Delegacyi podług projektu JP. Marszałka seymowego.

JX. Kossakowski Biskup Inslantski cytuje różne w gorliwych głosach dawane rady. Czyni uważne zaftanowienie się nad treścią podanych obydwóch projektow. Chwali myśl pierwszego, sądząc bydzż użytecznym wyffanie Posłow, utwierdza zamiary drugiego projektu uważaiąc bydzż pomocne krajowi wyznaczenie Delegacyi do traktowania z Dworem Peterzburskim, przydaiąc tylko uwagę, aby tey instrukcyi w ściślych obrębach ostrożności była ułożona, a punkt nieratyfikowania naysurowiey był zalecony, i zawarowany

JP. Ba cewicz Wilkom: przy oświadczeniu od Powiatu swego winnego tronowi uszanowania, podniesienia i Decyzyi Projektu JP. Sandom: naygorliwey doprasza się. JP. Ciemniwski Rózański przymówiwszy się za decydowaniem projektu JP. Sandom: doradza z wolna postępować w tak ważney okoliczności,

twierdzi być potrzebne przełożenie intereſſu N. Imperatorowej, i oczekiwanie rezolucyi Dworow, którym Noty od ſaſiadujących podane wraz z odpowiedziami na nie, były komunikowane. JP. *Kamocki* *Rawski* za decyzyą projektu JP. *Sandom:* gorliwie mówi. JP. *Oziembłowski* *Brzeſki* Lit: w głoſie ſwym dowodzi potrzebę powiekszenia liczby Senatorow, wyſłuchania przyſięgi Kaſztelanow powiatowych przez Konfed: Genr: nominowanych, przeciwko zaś Delegacyi, i rozbioru kraiu najmocnieysze czyni oſwiadczenie. JP. *Stoiński* mówiąc przeciwko rozbiorowi kraiu, i ratyfikacyi onego, razem przeciwko delegacyi ſolenną czyni proteſtacyą. JP. *Mikorski* *Wyſzog:* rozbiera myſł wniesionych projektow, i mocne do nich przyłącza uwagi, przeciwko Delegacyi powstaie, a projekt JP. *Sandom:* popiera. JP. *Kozakowski* *Kowieński* traktatu uniowego zawarcie z Roſsyą uſilnie doradza. JP. *Włodek* *Raw:* mówiąc przeciwko wyſtąpiu Poſtów do Dworow Zagranicznych uſilnie ſwoim głoſem nakłonić umyſły ſtanow Seymujących do wyznaczenia Delegacyi. JP. *Czudowski* *Słoniński* po uczynionym oſwiadczeniu od ſwego Powiatu uſzanowania tronowi, przeciwko wyznaczeniu Delegacyi, i rozbiorowi kraiu oſwiadcza ſię uroczyſcie, a podniesienia projektu JP. *Sandom:* żąda. JP. *Nieza-bitowski* *Słon:* powtarzając oſwiadczenie od ſwego Powiatu dla tronu uſzanowania, przekłada przyczyny, i łączy żądanie dacydowania projektu JP. *Sandom:* Takowe żądanie cała izba powtarza. JP. *Sirut* *Smoleński* w głoſie ſwym wyraża żądanie podpisania projektu JP. *Sandom:* co cała izba ponawia.

JX. Biſkup *Inſtant:* okryſtając wielorakie trudności przeſzkadzające rychłego uſkutecznienie wyſtąpiu Poſtów do dworow zagranicznych, przekłada uwagi dowodzące konieczność wyznaczenia Delegacyi, a w tym upatrując potrzebę dalſzey deliberacyi, o ſolwowanie ſeſſyi proſi. JP. *Waleſtynowicz* *Wilkomirski*

w głosie swym zbić usłuie gruntownemi dowodami wnioski i żądania wszystkich, którzy wyftanie Posłow do Dworow próżnym i niepotrzebnym bydz sądzą. Doradza nieprzyzwoitość Delegacyi wyznaczenia z przełożeniem uwag dokładnych, iak wiele ona szkodzić może na mieyscu inniemaney pomocy. Silnie popiera projekt JP. Sandom: chcąc tylko mieć do niego dodanym, aby Posłowie do wszystkich Dworow Europeyskich wyftanemi byli, a Nayiaś: Imperatorowey alians został proponowanym. Kończy głos na oświadczeniu tronowi wierności i uszanowania swego Powiatu. JP. Marszałek seym: zupełnie stosując się do zdania JX. Biskupa Inslants: w głosie mianym odkrytego, powtarza iego prozbę o solowanie sessyi.

Król Jmci: Zgadzaam się zstyszanym dopiero zdaniem JP. Marszałka seymowego, w uwielbianiu zdania JX. Biskupa Inslant: który tym więcej uzyskał szacunku w starach, gdy sam wyznał, iż na Delegacyą z mocą i w celu Ratyfikacyi niezezwoiliby, ale tylko Delegacyi wyznaczenia do zrozumienia Dworu Imperator: Jmci, i ia rozumiałbym zdobrem Oyczyzny przecubić się. Takowa albowiem Delegacya z roztroprnym iey opisaniem uiełaby nam zatrudnień uniemożliwić niepodobnych przez wyprawienie Poselstw, z tych powodow samemu mię przychodzi myśl nowa, i rozumiem, że uwagi każdy z seymuiących swoje przydać zechce. Dla tego nie upatruie w tym nic zdrożnego, gdy czas dając namyślowi; Sessyą do dnia jutrzeyszego solownie.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

ANGLIA.

Z Londynu d. 9. Czerwca. Na sessyi Parlamentu w niższej izbie Pan Warton długą i żwawą mową doprasza się, aby wyznaczona była Deputacya prywatna dla roztrząśnienia, i załoby układy pewne uczy-nione za panowania Gwilhelma i Maryi Kólowey końcem zabezpieczenia odpowiedzialności władzy wy-

konawczej, oraz wolney i doskonałej Reprezentacyi Narodu w Parlamencie, i bezwzględne go w rozmaitych trybunałach administrowania sprawiedliwości, *nie były, teraz mało czynne? albo i całę zaniedbane?* Ztąd podaje wniosek, aby obmyślić przyzwoite środki do postanowienia na tym samym stopniu Anglii, na iakim była za chwalebney Rewolucyi R. 1688. Ten wniosek lubo najmocniey przez całą popierany stro-nę opozycyi, odrzucony iednak został większością głosow 71. przeciwko 11.

Z buntowników, co spisek w *Quebecku* w Ameryce na życie Xcia Edwarda Angielskiego utworzyli, i do Ameryki ziednoczoney przyłączyć się chcieli, sam tylko ieden Jozef *Drapper* na śmierć skazany, inni trzy za nieodkrycie tego spisku na 700. knutow de-kretowani.

Z *Dublina* Dnia 1. Czerwca. Rekrutowanie żołnie-rzy do woyska, dało Malkontentom okazją do zna-cznego poburzenia ludu w niektórych częściach Ir-landyi. Rokoszanie są bardzo liczni, osobliwie w Hrabstwach *de Sligo* i *Soscomen*, a ci na wszelkie roz-więzli są bezprawia. Już Regimentów kilka wy-prawiono przeciwko wielkim kupom nie na iednym gromadziącym się mieyscu, które skoro gdzie rozpę-dzone zostaną, inne natychmiast liczniey pomnaża-ia się uzbroionych, w co kto ma, niespokojnych Ra-bownikow motłochy. Ze zaś te pułki nie dość są mocne do uskromienia w tak mnogiey liczbie po kró-lestwie rozsypanych spokojności burzycielow, dotąd rozżarzony ogień utłumić się nie daie. Mimo to rząd Irlandzki używa najmocniejszych środków do za-hamowania tak mocno sferzających się zapędow. Wo-luntaryusze łączą się z woyskiem szeregowym koń-cem uśmierzenia iak nayrychley takowego zapędu. A ponieważ lud obłąkany został, gdy mu wmówiono, że akt militarny iest to prawem uciskającym wolność prawdziwie tyrańskim, Lord Leytnant kazał ogło-sić tłumaczenie tego aktu, co iak się spodziewaia,

pożądaną przywrócić może spokojność zakłóconemu znacznie królestwu.

Rada prywatna wyznaczyła 200. tyś: F. S. dla wsparcia kredytu handlowego. Izba niższa ten śrzodek potwierdziła ratunku. Co pomyślniejsze już okazywać poczyna skutki

B E L G I U M.

Z Orchies d. 8. Czerwca. Wczoraj 400. Francuzów czuwało na 30. Prusaków trzymających wartę, aby ich znieść. Tym czasem Dywizye Goltzowskich Huzarów i karabinierów Pruskich zasadziły się, i przepuściwszy pomimo siebie Francuzów, tak żwawo na lecących do atakowania uderzyły, że 360. trupem nieprzyjaciół polec miało, a 40. w niewolę jest zabranych. Zaden więc nie zostałby Francuz z tey kommandy.

Z Bruxelli d. 10. Czerwca. Obywatele miasta *Valenciennes* widząc wielkie przygotowanie do ataku swego miasta, wysłali Delegacyą do Xcia *de Cobourg* z prozbą, aby raczył mieć względy na ich mury, gdyby od ruiny ochronione były. Xże *de Cobourg* daie odpowiedź, iż nie od niego to, ale od kommandanta Fortecy zawisło.

Z teyże Bruxelli d. 13. Czerwca. Bombardowanie *Valenciennes* już rozpoczęte. Generał *Custine* ma swą główną kwaterę w *Mont-Cassel*.

Nasz wielki oboz stoi o 2. i 3. mile od *Valenciennes* ku Kameraku. Dnia 3. przestrzeżono, iż miny podsadzone w okolicach tego miasta. Dywizya Dragonii do *Ruremonde* przyprowadziła 1go Generała Francuzkiego, 2. Pułkowników, i 250. *Gemeynow* iako brańców wojennych

Według powieści, *Dumourier* z *Ostendy* do Anglii popłynął.

Stany Brabantskie 6,000. ludzi młodych na żołd do służby wojennej oddały.

Strzelcy Cesarscy mają powszechnie sztucce, i piaki z widełkami, na których sztucce wspierają, i rzadko z nich kiedy chybią.

Officer Frãncuzki wyszedł na wał Fortecy *Valenciennes* z dwoma obok damami. Ledwie się co na okopach okazał, ugodzony kulą, z pośrodku załężniony towarzyszek pary, na mieyscu poległ.

Z *Niderlandu Austryackiego* dnia 15. Czerwca. Do wschodniej Flandryi gdzie General *Custine* z ogromną potęgą dywersyą sprawić usiłuje, korpus woysk skombinowanych Austryackich, Hollenderskich, Angielskich, i Hannowerkich z Orco ku granicom nieprzyjacielskim pomaszerowało, i mieysca *Tourcoing*, *Larmoy*, *Roubaix* obięty. W czasie gdy to korpus w *Neuind* swą kwaterę mające z tey strony *Lille* czynności swe odbywać będzie, Gen: *Clairfait* z 15,000. wyborne stanowisko w *Cysoing* obrał, przez co komunikacya fortecy *Lille* z *Douvay* chociaż nie zupełnie przecięta, ale bardzo ściśniona. Z drugiej strony Pułkownik *Mylius* na rzecę *Syr* ku *Armentiers* oboz założył pływaiacy, dla zastronienia *Menin* i *Kortryk*. *Lille* więc zda się bydz woyskiem naszym zastronione. Lecz to nie uspakaia obywatelow tutejszych, którzy się unoszą wgląb kraju.

Custine z Departamentu Północnego 6,000. robotników nakazał przystawić dla usypiania szanćow około *Bouchain* i *Duaku*.

D A N I A.

Z *Kopenhagi* d. 1. Czerwca. Wkrótce tu spodziewane jest Floty Rosyjskiej przybycie, na której lądowego (iako donoszą) znajduie się woyska 12. tysięcy. Ta wodna armata ma ztąd prosto do Anglii płynąć, a ztamtąd na to przeznaczenia swego mieysce, na które Dwór Londyński umowił się z Petersburgkim Dworem.

To zbroyney potęgi w te strony zbliżenie się, było powodem do pogłosek, że woyska obce do Pomeranii Szwedzkiej wkroczyć mają.

DODA-

KORRESPONDENTA KRAIOWEGO Y ZAGRANICZNEGO.

We Wtorek dnia 2. Lipca 1793. Roku.

Z Grodna dnia 29. Czerwca. Nim, sessyi 9tej i dalszych ciąg dokładnie (ile możności) opiszę, podam znowu Notę dnia 28. Czerwca od obaj Posłów tak Nayias: Imperatorowey Jmci, iako też i Króla Jmci Pruskiego do Stanow Seymujących, tym czasem tu kładniemy.

„Niżey podpisani Extra-ordynaryiny i Pełnomocny W. Poseł N. Imperator: Jmci wszech Rosji, „tudzież Extra-ordynaryiny i Pełnomocny Poseł „N. Króla Jmci Pruskiego z zadziwieniem uyrzawszy, „że Stany na Sejm Skonfederowany zgromadzone „na sessyi 26. miesiąca bieżącego miały w widoku „oddzielić interesa dwóch sprzymierzonych Dworów „połączone w przezorności NN. ich Monarchow „daią wyraźnie do zrozumienia, iż ieden tylko i różny „jest sposób do przyięcia w postępowaniu względem obudwóch Dworów sprzymierzonych, któreby „mogły doprowadzić negocyacye od nich proponowane do pomyślnego ukończenia, i przywrócić Polszcze pokój i zaciśze żądane.

„Z powodu tego staie się rzeczą istotną, iako też „niżey podpisani powtórnie domagaia, ażeby Stany „na Sejm Skonfederowany zgromadzone wyznaczyły „nieodwłocznie Delegacyą wspólną z Instrukcyami i mocą zupełną należycie opatrzoną dla dóyscia „celu Deklaracyi 29. Marca (9. Kwiet.) i Not niniejszą poprzedzających.” — Działo się w Grodnie d. 28. Czerwca 1793. Roku.

(Podpisani)

Jakob de Sievers.

Ludwik de Buchholtz.

Z Grodna dnia 26. Czerwca. JO. Xże Biskup Wileński Pasterz nasz lubo był ztąd wyiachał do *Wilna* dla poratowania zdrowia swiego, iednak dnia 23. tego mies: znowu tu przybył wezwany na Sejm, nierozpoczynając nawet tey kuracyi, którą mu Doktorowie *Wileńscy* radzili.

Z Warszawy dnia 2. Lipca. Przed kilka dniami wyiachał ztąd JP. Chreptowicz Kanclerz W. Lit: do wód zagranicznych dla poratowania zdrowia swego.

Donoszą listy z *Poznańa*, iż Gubernatorem tamcznym iest P. de Voss. Gdzie Biskupstwa *Poznańskiego* Administratorem JX. Miaskowski Prob: Katedr: *Poznań*: a Officyałem JX. de Mathy Biskup *Tanaztański* są wybrani.

FRANCYA.

Z Paryża d. 8. Czerwca. Na sessyi Konw: Narod: piątkowey dekretoowano, iżby przez proklamacyą donieść wszystkim Departamentom o kłotniach, iakie się temi dniami w *Paryżu* działy. *Barerre* imieniem Deputacyi ocalenia powszechnego adres do Konwencyi Nar: przynosi dla przeczytania, w którym znajduje się między innemi następujący wyraz:

Złościcy nie przestaną was upewniać, że w całym Paryżu na trwogę bito, że moc uzbroiona Konwencyą Narodową otoczyła, aby iey prawa przepisane były, lecz nie dawaycie się zwodzić, oto prawdziwa rzeczy postać: że mocniejszye środki, niżli trzeba było, dla ugruntowania wzrastającej przedsięwzięto wolności, wzbudziło to nieukontentowanie powszechne. Mniemano, że prawo człowieka iest zgwałcone, ztąd Paryż, który dwakroć już w insurrekcyi dla bycia i utrzymania swey wolności zostawał, znowu trzeci raz toż samo teraz uczynił. Wszystko na stronę uchyliwszy, tak osoby same, iako i własności onych wziął lud pod obronę prawa. Prawda, że na gwałt uderzono, i lud był w niemalej zawziętości, ale nie było ni trwogi, ni zamieszania, i ciąg wszystkich interessów trwał nie przerwany.

Houcharda atakowany został. Wojska Francuzkiego 28,000. Austriackiego 6,000. było, ci, zwyciężyli. Lecz dnia 9. i 10. z znaczną swą stratą cofnęli się Austrycy. Są wieści, że Francuzów 6,000. Austriaków 3,000. legło, iednak autentycznej wiadomości nie mamy.

Gdy przez omyłkę w przeszley Korrespondencji opuszczone jest słowo względem Banku *J.P. Berneaux* poprawiwszy, całe to doniesienie powtarzamy.

Ponieważ w Korrespondencie Kraiowym Nro 50. pod Artykułem Wiadomości Kraiowe, w Punkcie smym umieszczonem jest doniesienie o projekcie podanym przez Ur. *Meissnera*, w którym żadał pożyczenia stu tysięcy Czerw: Złr: u Rzeczypospolitey, iakoby sam tylko ieden teraz Kantor Bankowy w Warszawie ma wyrażać, ażeby to doniesienie w błąd Publiczność niewprowadziło i pokrzywdzenie Domom innym Bankowym ieszcze w Warszawie utrzymującym się nie przyniosło, *Klemens Berneaux* donosi, że iego bankowe czynności nie cierpiały żadney odmiany, że ufnosć Krajowa i Zagraniczna, którą się zażyczyc, przez regularne każdemu zadofyc czynienie jest nienaruszona, i że iego Papiery i Wexle, były, są, i będą z naydokładniejszyą punktualnością wypłacane.

W tuteyszy drukarni Korrespondenta Krajowego wyszedł dziś z pod prasy drugi Numer Mów Seymu extra-ordynaryjnego Grodzieńskiego tych, które się w Korrespondencie umieszczyć niemogły. W aszym Numerze zabieraia się Głosy imo Nayjaśniejszego Pana. 2do. *J.P.P. Szymona Zabiety Ex-Kasztelana Mińskiego*. 3tio. *Gulezowskiego Lubelskiego* 4to. *Szymona Bończy Skarżyskiego Łomżyńskiego* Postaw.

W 2gim dzisieyszym Nrze są Głosy imo. *J.P.P. Kulwieca Ofmianańskiego* 2do. *Narbutta Lidzkiego* Postaw.

Każdy numer udzielną kosztuje groszy 15.

DONIESIENIA.

Administracya do majątku UUr. *Teppera Schultz* i Kompanii wyznaczona czyniąc zadosyć wyrokowi sądowemu na Sessyi dnia 15. Macteraźniejszego Czerwca zapędlemu uwiadomia wszystkich Dłużników masy tychże UUr. *Teppera, Schultz* i Kompanii, aby w przeręgu tygodni czterech do Administracyi w Warszawie w domu Ur. *Teppera*, na Miodowej Ulicy odprawiający się, zgłaszali się, obrachunki jeżeli iakowe między niemi, a masą zachodzić będą czynili, i przychodzące od siebie, należności tamże składali, gdyż po wyściu tego czasu niezawodnie przed sąd Kommissyi do sprawy tychże UUr. *Teppera, Schultz* wyznaczoney

zapozwani będą. Niemniej też Administracya podaie do publiczney wiadomości, iż wina po tychże bankierach pozostałe węgierskie, francuskie i inne zamorskie w beczkach, antałkach, oxeftach i butelkach za miesiąc dwa w Warszawie przez publiczną aukcyą sprzedawane będą.

We Czwartek dnia 4. w Piątek dnia 5. Lipca 1795. odprawiać się będzie Aukcyja na Lesznie w kamienicy Pani Jakobsonowej pod Cirk 4. Nro 3. przez Michała Grölla Aukcyonatora uprzywilejowanego na rzeczy następujące, iako to: Suknie męskie i damskie, alabazy kupersztuchy, fiodła, zegarki kieszonkowe, kilimy weneckie, piwo angielskie w beczkach i butelkach, piwo porter w beczkach, woda seicerka, chustki iedwabne, i tureckie, szable, szpady filiżanki, i t. p. i platmenage faiensowe, i różne inne rzeczy, od godziny 11. rano po południu.

W dniu 14. Czerwca służąca imieniem Elzbieta Trembiecka wzrostu podsiadło-brzednego, włosów ciemnobłond, twarzy czarniawey suknie na sobie białe kartonowe mająca ukradłszy rzeczy niektóre, i zostawszy winna na Czer: Zł: 12 uciekła. Ktoby taką gdzie dostrzegł raczy dać znać do Traktyera na Podwalu pod Nrem 199. na przeciw poboczney Bramy mieszkaiącego, zaco przyzwolita odbierze nadgodę.

Drzwi do Sklepu dębowe blachą obite wysokie 3. i puł, szerokie 4. łokcie, także drzwi wysokie 3. i puł szerokie 2. i puł łokcia do pakameru lub piwnicy są do przedania za pomierną cenę, u Maiera slusarza na drugiej ulicy w domu Lasockich pod Nrem 551. w tyłach mieszkaiącego.

W Składzie JP. Adriana Stamma na przeciwko Kościoła Sgo. Jędrzeia Nro 474. także u Pana Gottlieba Norymberga za żelazną bramą na ulicy Granicznej pod Nrem 967. znajduie do przedania. Vinum Salutis albo Wino Zdrowia, to iest cudowna essencya Warszawska w zapieczętowanej szaszeczce kosztuie lot 1. złotych 2. Między innemi własnościami ta essencya sprawuie następujące skutki, to iest: Czyści krew, i piersi od wszelakiej ośtrości, zapalenia, zgzulizny: i zespucia uwalnia, sprawuie raz albo dwa razy na dzień wolny stołek, gdy dosyć będzie umniejszona lub powiększona, i przez to wszelkie zle humory z lekka uśmierza. Febry wszelkie, nadewszyliżko leczy wkrótkim czasie, i iest nays pewnością lekarstwem na ból w krzyżu, w plecach i lędzwich, sprawuie dobry apetyt do iedzenia; i wzmacnia konstitucyą, oddala drżenia i zawrot głowy, uśmierza biegunkę, wszelkie pedogry leczy i wypiedza. Te krople są nayskuteczniejszym lekarstwem na truciznę, sprawuia miesięczne czyszczenia, utrzymuia je w regularności, wyniszczuia ciężkie białe plynienia u kobiet; leczy żółtaczkę, suchoty, sprawuia cerę dobrą. U Mężczyzn prócz tego czynuia inne skutki, leczu choroby weneryczne, wzmacniuia naturę, i gdy onych częściej kto używać zechce, nie ma obawiać się przyczyny szkodliwych chorób, którym tacy nays częściej podpadaia. Melancholikom wielką pomoc czynuia, ponieważ krew czyszczu. Brzem ennym i nowo narodzonym dzieciom są nayskuteczniejszym lekarstwem, iako tego dowody okazuia. Każdy używający tych kropli zupełnie doświadczy, co za moc one maia.

Korespondencyi Bankowej arkusz 21. na 22 Czerwca wyszedł z druku, zajmuie w sobie, (1) Dalszy ciąg Dyaryuszu czynności Kommissyi Banku Teppera, (2) Obwieszczenie o terminie likwidowania się debitorów Teppera w czacie tygodni 4. (3) Reszta specyfikacyi sreber Teppera do przedania, (4) Obwieszczenie o Lombardzie czyli Kancorze pożyczki pieniędzy i różnych na nie negocacyi. Arkusz każdy na szuki biorąc koszt: gr. 15. a przez prenumeratę gr. 10. prenumerata na 36. arkuszy koszt: zł. 12. a z pocztą i zł. 6. w Warszawie w drukarni za Nowomieską Bramą na rogu ulicy Sto. Jerskiej, Nro. 272.